

NOTĂ

privind rezultatele verificării procesului de executare de către Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale a prevederilor Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 421-XV din 16 decembrie 2004 privind aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și a Planului de acțiuni pentru realizarea ei și a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.615 din 28.06.2005 „Privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice” în perioada primului semestru a anului 2007 și aspecte privitoare la evaluarea riscurilor de corupție în cadrul instituției respective.

În conformitate cu prevederile Regulamentului Grupului de monitorizare din 13 aprilie, ținând cont de sarcinile trasate de conducerea țării și în conformitate cu prevederile Hotărârii Grupului de monitorizare nr.2 din 26 aprilie 2007, a fost instituită Comisia de lucru de monitorizare în următoarea componență:

- președintele comisiei – V. Colin, director-adjunct al Direcției generale analitică, prognoză și prevenire a CCCEC, secretar al Grupului de monitorizare.

Membrii comisiei:

- I. Cuza, șef al Direcției juridice a Ministerului economiei și comerțului;
- M. Rotaru, șef al Direcției acreditare a Ministerului sănătății, tineretului și sportului;
- M. Vîrlan, șef al Direcției probleme juridice a Confederației naționale a patronatului din RM;
- E. Obreja, Transparency International-Moldova,

care au efectuat verificarea executării de către Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale a prevederilor Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 421-XV din 16 decembrie 2004 privind aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și a Planului de acțiuni pentru realizarea ei și a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.615 din 28.06.2005 „Privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice” în perioada primului semestru a anului 2007.

Conform planului și măsurilor de verificare întreprinse s-au constatat următoarele:

pct.1 Studierea actelor legislative și normative, inclusiv de ordin intern, care reglementează activitatea Ministerului, inclusiv verificarea inițiativelor de perfecționare a cadrului legislativ sub aspect anticorupțional.

Ministerul a fost reorganizat la 13.02.2004 în baza Legii nr.27-XV privind modificarea Legii nr. 64-XII din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern”.

Activitatea Ministerului este reglementată de Legea nr. 1515-XII din 16.06.1993 Privind protecția mediului înconjurător. Legea menționată a fost amendată în anul 1998 și 2004. Actul legislativ menționat necesită a fi modificat în vederea aducerii textului acestuia în concordanță cu prevederile Legii cu privire la Guvern.

Din momentul reorganizării ministerului și până la data efectuării verificărilor aparatul ministerului a elaborat 28 de proiecte de acte legislative și normative, care au drept scop promovarea politicii statului în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

Proiectele de acte legislative și normative menționate au fost coordonate cu structurile Guvernului și mediul antreprenorial, astfel conținutul acestora corelează cu politica statului în domeniul mediului. Regulamentele și alte acte de reglementare elaborate și adoptate de Minister au fost supuse analizei în prisma prevederilor Legii nr. 421-XV din 16.12.2004 fiind eliminate elementele de reglementare excesivă.

Totodată, constatăm că cadrul legal al ministerului reglementează modul de prevenire și combaterea a corupției și protecționismului în rândul angajaților, cât și a relațiilor acestora cu mediul de afaceri.

Recomandare:

Modificarea legii nr. 1515-XII din 16.06.1993 în scopul actualizării acesteia.

pct.2 Structura organizatorică a Ministerului.

Conform Hotărîrii Guvernului nr. 573 din 13.06.2005 efectivul limită al aparatului Ministerului constituie 25 persoane. Ministerul are în componența sa 4 direcții. Activitatea șefilor de direcții și a specialiștilor este reglementată prin fișe de post, aprobate prin ordinul Ministrului. Acestea conțin atribuții și obligațiuni bine determinate, fiind exclus elementul de suprapunere sau dublare a funcțiilor și atribuțiilor.

Ministerul are în subordine 6 instituții. Două din acestea dispun de funcții de supraveghere și control. Inspectoratul ecologic de stat în calitatea sa de instituție centrală de supraveghere activează în baza regulamentului, aprobat prin hotărâre de Guvern. Unele prevederi ale acestuia conțin o probabilitate de dublă interpretare și urmează a fi definitivate.

Organizații subordonate:

Inspectoratul ecologic de stat:

- ✓ Aparatul central
- ✓ Agenția ecologică Chișinău
- ✓ Agenția ecologică Bălți

- ✓ Agenția ecologică Cahul
- ✓ Agenția ecologică a Găgăuziei
- ✓ Inspecțiile ecologice raionale
- ✓ Serviciul piscicol
- ✓ Serviciile ecologice specializate (vamale)

Din toate structurile subordonate Inspectoratului ecologic de stat numai Agenția ecologică a Găgăuziei și Serviciul piscicol au statut de persoană juridică, celelalte au calitatea de subdiviziuni structurale.

Agenția de Stat pentru Geologie a Republicii Moldova „AGeoM”

Serviciul Hidrometeorologic de Stat

Întreprinderii de Stat Expediția Hidro-Geologică din Moldova ”EHGeoM”

Toate instituțiile subordonate dispun de regulamente de activitate aprobate de ministru, de asemenea, direcțiile au elaborat regulamente de activitate coordonate cu viceministrul, cu șefii direcțiilor generale, cu Serviciului juridic în care sunt incluse denumirea subdiviziunii, funcțiile și obligațiunile funcționale a fiecărei unități din componența direcției.

pct.3 Verificarea executării prevederilor Hotărârii Parlamentului nr.421-XV din 16.12.2004 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției de către Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale

De către aparatul central al Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale au fost emise circulare în adresa instituțiilor subordonate privind implicarea în realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.421-XV din 16.12.2004. Întru realizarea prevederilor strategiei a fost aprobat prin ordinul Ministrului nr. 6 din 23.02.07 un plan de măsuri concret adresat direcțiilor Ministerului și instituțiilor subordonate. Executarea ordinului nominalizat este monitorizată.

Referitor la realizarea Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției s-au constatat următoarele:

Numărul de ordine a acțiunii din Planul de acțiuni pe anii 2006-2007	Măsurile întreprinse	Dificultăți, probleme
1.13. Ajustarea actelor legislative și normative la prevederile Legii	S-a examinat proiectul de modificare a actelor legislative, propus de Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător din cadrul Ministerului Economiei și Comerțului și au elaborat un set de proiecte de modificări	Termenii restrânși de examinare

nr.235–XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activităților de întreprinzător	și completări la următoarele legi: 1. Codul apelor nr.1532-XII din 22.06.93. 2. Legea regnului animal nr.439-XII din 27.04.95. 3. Legea nr.1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic. 4. Legea nr.1540-XIII din 25.02.1998 privind plata pentru poluarea mediului. 5. Legea nr.755-XV din 21.12.2001 privind securitatea biologică. 6. Legea nr.852-XV din 14.02.2002 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon. 7. Legea nr.325-XIV din 15.12.2005 cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova. 8. Legea nr.149-XVI din 08.06.2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura.	
3.2. Implementarea măsurilor de prevenire a corupției în procedurile de recrutare, selectare, angajare și promovare a persoanelor în funcții publice	Este creată comisia de organizare a concursurilor și selectarea candidaților pentru ocuparea funcțiilor vacante. Pe site-ul Ministerului se plasează informația referitor la locurile vacante și condițiile de concurs.	Numărul redus de persoane cu calificare înaltă în domeniu, doritoare de a activa în serviciul public
4.2. Evaluarea riscului de corupție în organele centrale de specialitate ale administrației publice	Colaboratorul Ministerului, dl Panciuc Andrian, jurist, a participat la seminarul tematic organizat la 25.05.06 de MOLICO și CCCEC. În prezent se lucrează asupra elaborării unei metodologii de evaluare a riscului de corupție în cadrul Ministerului și se ajustează un chestionar pentru realizarea unor sondaje respective. S-au organizat seminare cu tematica „Factorii interni și externi ce influențează productivitatea activității”. S-au realizat sondaje referitor la „condițiile de muncă și motivarea” ca factor ce provoacă riscul de corupție.	Lipsa experienței în evaluarea riscului de corupție
4.9. Perfecționarea sistemului de achiziții publice existent prin sporirea transparenței, reducerea numărului de achiziții publice dintr-o singură sursă	Sistemul de achiziții publice existent în cadrul Ministerului se bazează pe actele legislative și normative în vigoare. În conformitate cu acestea sînt atrași furnizorii de mărfuri și servicii prin organizarea tenderelor.	
5.4. Diseminarea codurilor de conduită în sectoarele	Se lucrează în prezent asupra elaborării Codului de etică profesională. Sînt organizate controale interne privind respectarea obligațiilor de serviciu în conformitate cu fișele de post.	Lipsa experienței

respective, inclusiv prin includerea în pregătirea profesională specializată a unor componente de integritate și anticorupție în sectorul public	Se lucrează asupra elaborării „Ghidului Inspectorului Ecologic de Stat”, care va favoriza creșterea nivelului de conduită și profesionalismul inspectorilor, inclusiv în ghid vor fi incluși factorii ce provoacă corupția și modul de a evita situații de acest gen.	
5.5. Organizarea și desfășurarea unor traininguri de instruire și seminare ale funcționarilor publici, avînd drept subiect normele legale referitoare la prevenirea și combaterea corupției, identificarea și semnalarea infracțiunilor de corupție, respectarea Codului de etică și politici cu privire la conflictul de interese	Se planifică organizarea lor în viitor. Examinarea proceselor verbale ale ședințelor operative și colegiale denotă faptul atenționării de către conducerea Ministerului a participanților asupra necesității de activizare a activității de prevenire a corupției. Sînt organizate în ultima decadă a fiecărei luni ședințe privind activitatea Agențiilor și Inspecțiilor în cadrul cărora concomitent sînt discutate și normele de comportament a inspectorilor și prevenirea cazurilor de corupție.	Termenii restrînși de realizare
6.5. Verificarea corectitudinii eliberării actelor necesare la etapa preliminară și de amplasare a obiectivelor de construcție pe teritoriul localităților urbane și rurale	Se organizează periodic seminare la compartimentul respectiv. Corectitudinea eliberării actelor necesare la etapa preliminară și de amplasare a obiectivelor de construcție pe teritoriul localităților urbane și rurale se verifică în cadrul expertizei ecologice de stat.	Emiterea deciziilor de către administrația publică locală fără implicarea inspectorilor de stat pentru ecologie.
7.1. Asigurarea transparenței în procesul de elaborare a actelor normative prin: a) publicarea proiectelor de acte legislative și de alte acte normative însoțite de argumentarea calificată în mass-	Toate proiectele de acte legislative și normative sînt plasate pe site-ul Ministerului, înaintarea obiecțiilor și propunerilor la aceste proiecte este accesibilă.	Din considerente financiare proiectele de acte legislative și normative nu sînt publicate în mass-media

<p>media și pe site-urile oficiale ale autorităților administrației publice;</p> <p>b) organizarea recepționării și examinării obligatorii a obiecțiilor și propunerilor la aceste proiecte, comunicarea feedback</p>		
<p>7.2. Implementarea efectivă a prevederilor legislative privind transparența administrativă și asigurarea accesului la informațiile oficiale</p>	<p>Se realizează, inclusiv la solicitare în baza Legii nr. 982-XIV din 11.05.2000 privind accesul la informație.</p>	
<p>7.4. Asigurarea funcționării mecanismului de semnalare, inclusiv anonimă, a actelor de corupție prin intermediul telefonului de încredere, al urnelor pentru petiții.</p>	<p>Se asigură prin intermediul telefoanelor, însă nu este instalat telefonul de încredere și nici urnă pentru petiții.</p>	
<p>7.5. Organizarea emisiunilor televizate și radiofonice, pregătirea publicațiilor întru sensibilizarea opiniei publice și promovarea unui comportament adecvat normelor etice, cultivarea intoleranței față de faptele de corupție.</p>	<p>Se realizează prin intermediul mass-media a cazurilor de încălcare flagrantă a legislației ecologice de rezonanță majoră, asigurând informatizarea și sensibilizarea populației prin organizarea transparentă a procedurii de examinare a cazurilor.</p>	<p>Tarifele înalte la timpul de emisie.</p>
<p>7.11. Publicarea pe site-ul oficial al instituțiilor publice a informației privind funcțiile</p>	<p>Se realizează.</p>	

vacante și condițiile de concurs.		
8.1. Desfășurarea unor acțiuni anticorupție comune (sondaje, studii, seminare etc.) de către organele centrale de specialitate ale administrației publice și societatea civilă.	S-a studiat metodologia de evaluare a riscului și implementare a planurilor de integritate în cadrul organelor centrale de specialitate ale administrației publice și în autoritățile administrației publice locale, cu participarea reprezentantului Ministerului în cadrul unui seminar organizat de MOLICO și CCCEC. Sînt preconizate sondaje și seminare.	Lipsa experienței.
8.4. Antrenarea inspectorilor voluntari de mediu din ONG-uri în controlul de stat asupra respectării legislației de mediu efectuat la agenții economici.	Se realizează prin efectuarea controalelor planificate cu participarea inspectorilor voluntari de mediu și concomitent prin efectuarea expertizei ecologice obștești.	

Pct.4 Verificarea executării prevederilor Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 615 din 28.06. 2005 privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice de către Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale

Întru executarea Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 615 din 28.06. 2005 a fost emis ordinul Ministrului Ecologiei și Resurselor Naturale nr. 63 din 06.07.2005, prin care dl Petru Silivestru a fost numit responsabil pentru organizarea și controlul realizării prevederilor hotărârii nominalizate în cadrul Ministerului. Tot prin acest ordin dl Petru Silivestru a fost abilitat cu funcția:

- de realizare a controlului intern asupra respectării de către funcționari a cerințelor legislației;
- de recepționare a informației din diferite surse (audiență, scrisori anonime, prin intermediul telefonului de serviciu, poșta electronică etc).

Pe parcursul ultimilor ani au fost depistate un șir de cazuri de corupție și protecționism, spre exemplificare:

1. Dna Ludmila Barbaiani, fiind disponibilizată în luna septembrie 2005, a utilizat ulterior documentele de serviciu sau le-a contrafăcut pentru a fi invitată la conferințele internaționale ce țin de domeniul mediului. Astfel, conform informațiilor preluate de pe paginile web oficiale al UNECE Dna Barbaiani a participat la minim 2 evenimente, în particular:

- 1st Meeting of the Task Force on public participation in international forums, eveniment produs în perioada 24-25 noiembrie 2005;

- Meeting of the Parties to the Convention on Access to Information, public participation in Decision-making and access to Justice in Environmental Matters.

În urma acestor participări dna L. Barbaiani a însușit anumite sume financiare de la organizatori. Mărimea acestor sume nu este cunoscută.

Toate aceste activități au cauzat prejudiciu imaginii Ministerului în fața organizatorilor evenimentului, dat fiind faptul că discuțiile au descoperit activitățile neadmise a dnei L. Barbaiani. Mai mult ca atât, organizatorii au cheltuit resurse financiare pentru deplasare, cazare, hrană, diurne etc.

Pe perioada anului 2006, în adresa Ministerului Afacerilor Interne a fost înaintat un denunț privind examinarea legalității deplasărilor dnei L. Barbaiani, fostă angajată a Ministerului. Până în prezent am fost informați de către MAI doar de faptul că scrisoarea a fost transmisă spre examinare după competență.

2. De către administrația nouă a ÎS Expediția Hidro-Geologică „EHGeoM”, (fondatorul căreia este ministerul) au fost descoperite un șir de încălcări, inclusiv cu caracter penal (uz de fals în acte). Ca rezultat a celor expuse anterior, Ministerul a înaintat un demers către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției privind efectuarea unui control riguros la ÎS Expediția Hidro-Geologică „EHGeoM” cu sancționarea ulterioară a persoanelor culpabile. La moment materialele sînt în lucru.

Conform Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 573 din 13.06.2005, statele de personal au fost micșorate de la 37 pînă la 25 persoane, fapt care permite un control intern strict, riguros și eficient al subalternilor. La disponibilizare s-a luat în calcul principiul anticorupțional. Din numărul persoanelor disponibile pot fi nominalizate așa persoane ca dl G. Prisăcaru, pe numele căruia parveneau plîngerii de la agenții economici și persoane fizice, dl S. Galîchi, conducătorul proiectului „Întărirea capacității Inspectoratului Ecologic de Stat”, presupus implicat în afaceri dubioase.

Instruirea și întrunirile cu personalul pe problemele anticorupției sînt organizate periodic, inclusiv și cu participarea la unele din ele a ministrului.

În permanență se monitorizează respectarea termenilor de examinare a petițiilor indiferent de formă.

De către Inspectoratul Ecologic de Stat, în scopul mobilizării, ridicării responsabilității și disciplinei, pentru coordonarea stării de lucru în cadrul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice a fost emis ordinul nr.22 din 07.04.2006 „Cu privire la desemnarea curatorilor de Agenții și Inspecții ecologice”, prin care 22 colaboratori ai Inspectoratului Ecologic de Stat au fost numiți – curatorii, în competența cărora intră și controlul intern asupra respectării de către funcționari a cerințelor legislației întru prevenirea cazurilor de corupție.

Tot prin acest ordin, responsabil de activitatea Agențiilor și Inspecțiilor ecologice referitor la salubritate a fost numit dl C.Mogorenu, șeful secției inspectare sol, subsol, deșeuri și substanțe chimice, iar responsabil de activitatea

Serviciului control ecologic specializat a fost numit dl M.Nadchernicinîi, șeful direcției logistică și securitate ecologică.

Concomitent menționăm, că în ordinul nominalizat nu este indicat în sarcina cui îi revine responsabilitatea pentru prevenirea corupției și protecționismului însă, de facto sarcina este îndeplinită de șeful adjunct al Inspectoratului Ecologic de Stat, dl Dm. Osipov.

Recomandări:

1. A monitoriza în permanență realizarea Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției.

2. A elabora Codul de etică.

3. A instala pagina WEB a Inspectoratului Ecologic de Stat, telefonul de încredere, urna pentru petiții.

4. A planifica anual discutarea în cadrul ședințelor rezultatele realizării Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției.

5. A organiza sondaje, studii, seminare și alte acțiuni anticorupție prevăzute de Strategia națională de prevenire și combatere a corupției.

6. În scopul asigurării unei depline transparențe a intensifica activitatea de colaborare permanentă cu ONG-urile de mediu și societatea civilă, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la asociațiile obștești nr.837-XIII din 17.05.1996.

7. A întreprinde acțiuni susținute de realizare a tuturor prevederilor Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr.615 din 28.06.05 privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice

Pct.5 Studiarea fișelor de post (obligațiunilor de serviciu) al angajaților.

La momentul verificării în cadru Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale schema de încadrare prevede 25 de unități. Pentru fiecare din colaboratori sunt întocmite fișe de post care descriu obligațiunile funcționale. Fișele de post sunt semnate de către angajații în funcțiile respective. Textul documentului este întocmit astfel ca sa fie clar ce atribuții are persoana și care sunt responsabilitățile.

Organizații subordonate

Inspectoratul ecologic de stat. Date despre angajați

- Aparatul central – 66
- Agenția ecologică Chișinău – 31
- Agenția ecologică Bălți – 23

- Agenția ecologică Cahul – 13
- Agenția ecologică a Găgăuziei – 11
- Inspecțiile ecologice raionale – 175
- Serviciul piscicol – 35
- Serviciile ecologice specializate (vamale) – 40

Din toate structurile subordonate Inspectoratului ecologic de stat numai Agenția ecologică a Găgăuziei și Serviciul piscicol au statut de persoană juridică, celelalte au calitatea de subdiviziuni structurale.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 193 din 20.02.2006 a fost aprobată noua structură a Inspectoratului Ecologic, în consecință a fost efectuată reorganizarea internă. Toți lucrătorii au fost angajați din nou și au fost încheiate contracte cu fiecare în parte.

Fișele de post sunt elaborate pentru toți colaboratorii, fiecare angajat a semnat că a făcut cunoștința cu obligațiunile de serviciu.

În aspect formal actele sunt întocmite corect și se remarcă o punctualitate și disciplină.

Pct.6 Studierea respectării selectării și încadrării-promovării personalului în cadrul Ministerului după principiile profesionalismului, competenței și eficienței.

Privind angajarea personalului. Angajarea se face pe mai multe căi. Șefii agențiilor sunt angajați prin concurs, condițiile de participare la concurs sunt anunțate în presă și publicate pe pagina web. Pentru ceilalți colaboratori angajarea se face în dependență de caz. În unele situații se angajează prin concurs, în altele pe baza îndreptărilor de la oficiile forței de muncă, în unele cazuri în baza cererilor depuse direct de către solicitanți. Serviciul personal al Inspectoratului ține o bază de date privitor la profesioniștii care pot fi eventual angajați. Baza de date se alimentează în mare parte din contul cererilor foștilor absolvenți ai instituțiilor de învățământ.

Un regulament interior privitor la angajarea personalului nu a fost elaborat.

Agenția de Stat pentru Geologie a Republicii Moldova „AGeoM”

AGeoM are în schema de personal 21 colaboratori. Un post este vacant.

Fișele de post sunt întocmite și ținute corect. Colaboratorii semnează că au făcut cunoștință cu obligațiunile de funcție.

În privința angajării există anumite dificultăți care se datorează faptului că colaboratorii AGeoM sunt de profesii care nu se învață la universitățile din țară. În virtutea acestui fapt, precum și datorită nivelului de salarizare angajarea tinerilor cadre prezintă probleme. Deși se încearcă angajarea prin concurs, nu întotdeauna se reușește selecția necesară.

Concluzii.

În ceea ce privește existența premiselor pentru apariția corupției ce derivă din situația cu personalul trebuie să luăm în vedere câteva momente.

- **Salarizarea colaboratorilor – în Minister și organizațiile subordonate salarizarea se face de la buget, în mediu pe sistem configurând cifra de 1500 lei pe lună.**
- **Inexistența unui sistem de promovare și stimulare a colaboratorilor astfel ca să poată fi urmărită o dinamică în carieră.**
- **Specificul atribuțiilor angajaților care include operațiuni de control, autorizare și sancționare.**

Finalmente, deși este pus la punct un sistem formal care disciplinează personalul și creează un anumit obstacol pentru infiltrarea intențiilor de a folosi poziția de serviciu în scopuri personale, totuși, sistemul nu este sprijinit cu elemente motivatoare. De fapt, aceasta este meteahna întregului sector public.

pct.7 Identificarea și evaluarea funcționării mecanismului de sesizare a actelor de corupție, inclusiv și organizării audienței cetățenilor.

Sistemul de petiționare (reclamare), de primire a persoanelor în audiență și de control intern, care oferă posibilitate și contribuie la relevarea diverselor probleme în domeniul respectiv de activitate, inclusiv a posibilelor nereguli sau acte de corupție, și impune instituția publică de a întreprinde măsurile necesare pentru îndeplinirea corectă a atribuțiilor și soluționarea problemelor cetățenilor și societății, înlăturarea sau prevenirea neregulilor, precum și tragerea la răspundere a persoanelor vinovate. Implementarea acestor sisteme, după caz, duc la inițierea unei colaborări cu organele de drept competente în prevenirea și combaterea corupției.

Verificării au fost supuse Aparatul central al Ministerului, Inspectoratul Ecologic de Stat, Agenția de Stat pentru Geologie (AGeoM) și Serviciul Hidrometeorologic de Stat.

Riscurile de corectitudine sau de corupție în domeniu sunt legate de activitățile specifice ale Ministerului și subdiviziunilor acestuia:

- controlul ecologic de stat asupra respectării legilor și actelor normative în problemele protecției mediului și folosirii resurselor naturale;
- efectuarea expertizei ecologice de stat și investigațiilor de laborator privind calitatea factorilor de mediu;
- combaterea braconajului, pescuitului ilicit și tăierilor de arbori;
- supravegherea activității agenților economici privind achitățile plăților pentru poluarea mediului și eliberarea autorizațiilor folosințelor de mediu;
- controlul asupra respectării cerințelor standardelor, normelor și regulamentelor privind studierea subsolului, regulilor de ținere a evidenței de stat și a dărilor de seamă;
- coordonarea atribuirii dreptului de folosire a subsolului;
- crearea sistemului informațional unic de utilizare a subsolului;
- organizarea expertizei rezervelor de substanțe minerale utile, a caracteristicilor economice și a informației geologice privind subsolul;
- reglementarea și coordonarea studierii, protecției și folosirii raționale a subsolului și de dezvoltare a bazei materiei prime minerale a Moldovei;
- eliberarea certificatelor privind caracteristica climaterică și concentrația de fon etc.

Acestui risc sunt supuși atât funcționarii Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și subdiviziunilor acestuia, cât și agenții economici, funcționarii publici din alte instituții sau organizații publice de diferit nivel, precum și cetățenii.

Prin sistemul de petiționare, audiența a cetățenilor și de control intern pot fi depistate problemele cu care se confruntă persoanele, posibilele încălcări de legislație, inclusiv acte de corupție. De aceea, mecanismele date, la aplicarea lor corectă contribuie la prevenirea și combaterea corupției în domeniul respectiv.

În rezultatul verificărilor s-a stabilit următoarele:

Aparatul central al Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale

1. Ceea ce ține de organizarea audienței cetățenilor, în cadrul ministerului a fost emis ordinul nr.22 din 01.07.2004 ”Cu privire la asigurarea dreptului cetățenilor la petiționare”, prin care este stabilit orarul primirii în audiență a cetățenilor de către conducerea ministerului, se ordonă conducătorilor instituțiilor subordonate ministerului să stabilească și să aducă la cunoștință zilele și orele de primire în audiență, soluționarea problemelor expuse în petiții și se ordonă șefilor de direcții primirea zilnică în audiență, pe măsura posibilităților, cu ținerea evidenței primirii în registre speciale.

S-a stabilit că evidența audienței cetățenilor se duce separat în cazul primirii cetățenilor de către ministru și de către viceministru. Conform registrelor, în anul 2006 conducerea ministerului a primit în audiență în total 71 de persoane (38 persoane de către ministru și 33 persoane de către viceministru), iar în 5 luni 2007 – 32 de persoane (20 persoane de către ministru și 12 persoane de către viceministru).

Registrele de înregistrare a audienței persoanelor conțin în sine datele despre persoanele primite în audiență, data primirii, de către cine a fost primită persoana și ce problemă a fost ridicată. În registre lipsesc datele care ar indica dacă a fost soluționată problema și cum, ce răspuns a primit persoana și când, numărul de înregistrare a răspunsului, din care s-ar putea deduce dacă a fost respectată legislația la examinarea și soluționarea problemelor ridicate de către cetățeni și alte persoane.

La o parte din problemele ridicate se dă un răspuns oral, iar la altele – se prezintă un răspuns scris de către serviciile respective ale ministerului.

La momentul verificării nu s-a primit răspunsurile scrise și nu s-a putut stabili câte răspunsuri au fost date în scris și ce răspunsuri concrete au fost date.

2. Ministerul primește și soluționează petițiile de la cetățeni și alte persoane. Petițiile sunt primite de la persoane direct sau prin poștă. Nu au fost evidențiate alte căi de primire a petițiilor. O parte din petiții sunt readresate ministerului de la Aparatele Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului, Guvernului, alte ministere și organizații. Conform informației prezentate în adresa ministerului în anul 2006 au parvenit 113 petiții, inclusiv 5 anonime, iar în 5 luni 2007 – 40 petiții. Toate petițiile sunt înregistrate în registrul pentru petiții. În el sunt indicate datele despre persoana care a depus petiția, data înregistrării și numărul petiției, ce problemă a fost ridicată, de către cine a fost examinată problema și a dat răspuns la petiție, data executării petiției. Toate petițiile împreună cu documentele acumulate în legătură cu necesitatea examinării petiției și răspunsurile la petiții sunt aranjate în mape speciale pentru petiții.

În rezultatul examinării registrului și petițiilor cu documentele și răspunsurile anexate s-a stabilit că majoritatea țin de problemele specifice de activitate ale ministerului. Unele din petiții țin de nereguli la Serviciul Hidrometeorologic de Stat, EHGeoM, AGeoM, suspiciuni de corupție din partea unor funcționari, încălcări de legislație de către diverse firme etc.

În informația prezentată se constată că majoritatea petițiilor au fost examinate la fața locului în prezența petiționarilor, conform competențelor și în termenele prevăzute de legislație. În urma examinării petițiilor unele activități au fost sistate, au fost întocmite acte, procese-verbale, date explicațiile respective. Faptele descrise în unele petiții nu s-au confirmat.

3. În cadrul Aparatului Ministerului controlul intern nu este organizat: nu sunt stabilite persoanele responsabile, nu a fost prezentat un plan de activitate și nu au fost întocmite rapoarte privind controlul intern, din care ar putea fi efectuată o apreciere a respectării legislației de către funcționari.

Este important că în acest context nu se respectă ordinul Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale nr.63 din 06.07.2005 ”Cu privire la executarea Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.615 din 28.06.2005”, prin care se cere organizarea, inclusiv a ”controlului intern asupra respectării de către funcționari a cerințelor legislației, întru prevenirea cazurilor de corupție ...”.

Inspectoratul Ecologic de Stat

4. În cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunile sale teritoriale (raionale) activează circa 395 funcționari.
5. Conform informației oferite în cadrul Inspectoratului cetățenii sunt primiți în audiență de către conducerea Inspectoratului. Pe parcursul anului 2006 au fost primiți în audiență 118 cetățeni, iar în 5 luni 2007 – 61 cetățeni. Registrul de înregistrare a audienței cetățenilor prezentat pentru verificare nu corespunde cerințelor. Din el nu poate fi înțeles clar cine și când a fost primit în audiență, cu ce problemă, de către cine a fost primit, cine și cum a fost soluționată întrebarea ridicată, dacă a primit răspuns și ce răspuns a fost prezentat cetățeanului primit în audiență, din care s-ar putea deduce că a fost rezolvată problema ridicată și că a fost respectată legislația la soluționarea problemelor ridicate. Pentru verificare nu au fost prezentate careva răspunsuri la întrebările ridicate ca rezultat al audienței cetățenilor.
6. Inspectoratul primește și soluționează petițiile de la cetățeni și alte persoane. Petițiile sunt primite de la persoane direct sau prin poștă. Există și posibilitatea înaintării petițiilor prin intermediul poștei electronice la adresa ies@mediu.moldova.md. Petițiile sunt înregistrate în registrul pentru petiții. Pentru verificare a fost prezentat registrul de evidență a petițiilor, în care sunt incluse datele despre persoana care a depus petiția, data înregistrării și numărul petiției, ce problemă a fost ridicată, de către cine a fost examinată și dat răspuns și data executării petiției. Petițiile împreună cu documentele acumulate în legătură cu examinarea acestora și răspunsurile prezentate sunt aranjate în mape speciale pentru petiții. Conform registrului în anul 2006 au parvenit și au fost soluționate 168 petiții, iar în 5 luni 2007 – 52 de petiții.
7. Controlul intern în cadrul Inspectoratului nu este organizat: nu sunt stabilite persoanele responsabile, nu este un plan de activitate și nu au fost întocmite rapoarte privind controlul intern, din care ar putea fi dată o apreciere a respectării legislației de către funcționari, prin ce nu se respectă Ordinul Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale nr.63 din 06.07.2005 ”Cu privire la executarea Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.615 din 28.06.2005”.

La Inspectorat controlul intern se efectuează prin intermediul Consiliului Director, aprobat prin Ordinul Inspectoratului nr.48 din 01.09.2005, care are menirea să organizeze mai eficient lucrul Inspectoratului Ecologic de Stat și a subdiviziunilor lui, precum și prin intermediul curatorilor de Agenții și Inspecții ecologice, desemnați prin Ordinul Inspectoratului nr.41 din 10.10.2006 cu ”scopul mobilizării, ridicării responsabilității și disciplinei, pentru coordonarea stării de lucru în cadrul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice”. În caz de necesitate se convoacă diferite comisii în dependență de competență care efectuează verificările respective și prezintă materialele conducerii.

S-a prezentat informația că pe parcursul anului 2006 în cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunile lui au fost efectuate 7

controale frontale, inclusiv 3 pînă la efectuarea atestației, care au acoperit toate raioanele țării. De asemenea, au fost efectuate controale tematice, inclusiv de verificare a activității inspectorilor, și de respectare a legislației. În anul 2006 au fost efectuate 24 controale în fiecare raion (cîte 2 controale pe lună), iar în 5 luni 2007 – circa 15 controale în fiecare raion. Rezultatele controalelor au fost raportate oral conducerii sau, după caz, au fost prezentate rapoarte scrise cu luarea deciziilor pe marginea cazurilor respective.

Pe parcursul anului 2006 a fost depistată o încălcare disciplinară la Cimișlia, care constă în prezentarea informației eronate, necorespunzătoare, precum și un caz la Bălți de încălcare disciplinară, pentru care dl V.Crasnojon a fost avertizat.

Controalele efectuate au acoperit numai parțial ”controlul intern” care urma să fie efectuat. În cea mai mare măsură controalele, care au fost efectuate de către Inspectorat, au avut scopul realizării sarcinilor (atribuțiilor) care stau în fața acestuia. Din aceste controale nu poate fi evidențiat clar controlul intern ca atare. Cu atît mai mult, în aceste controale nu au fost evidențiate și reflectate diversele mecanisme de prevenire a corupției.

Agencia de Stat pentru Geologie (AGeoM)

8. AGeoM este o subdiviziune a ministerului situată în mun.Chișinău, care nu are subdiviziuni teritoriale. Conform statelor în AGeoM activează 21 persoane.
9. Ceea ce ține de organizarea audienței cetățenilor. Conform informațiilor prezentate, persoanele sunt primite în audiență de către conducerea AgeoM oricînd, dar fără a fi reglementate zilele și orele de primire. În AGeoM nu există un registru de înregistrare a audienței persoanelor, de aceea, nu există vre-o statistică și, totodată, nu pot fi apreciate ce întrebări au fost ridicate, de către cine, dacă le-au fost prezentate răspunsuri și ce fel de răspunsuri, dacă în privința acestora s-a respectat legislația.

De asemenea, AGeoM nu dispune de datele privind audiența cetățenilor pe problemele legate de activitatea Întreprinderii de Stat Expediția Hidro-Geologică din Moldova ”EHGeoM”, fondatorul cărei este Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, iar reprezentantul fondatorului este Agenția de Stat pentru Geologie (AGeoM).

10. AGeoM participă la soluționarea petițiilor care țin de domeniul său de activitate. Cu toate acestea la momentul verificării nu a fost prezentat un registru al petițiilor și, de aceea, nu există o statistică. În același timp am fost informat că în anul 2006 și 5 luni 2007 nu au fost depuse plîngerii, dar au fost numai ”adresări privind efectuarea activităților”, ceea ce, deasemenea, ține de sistemul de petiționare. La momentul verificării nu s-a primit informația privind soluționarea ”adresărilor”.

De asemenea, AGeoM nu dispune de datele privind petițiile examinate în legătură cu activitatea Întreprinderii de Stat ”EHGeoM”, reprezentantul fondatorului cărei este AGeoM.

11. Controlul intern nu este organizat: nu sunt stabilite persoanele responsabile, nu este un plan de activitate și nu au fost întocmite rapoarte privind controlul intern, din care ar putea fi efectuată o apreciere a respectării legislației de către funcționari. Controlul respectării legislației de către funcționari este efectuat de către directorul-general, vice-director și jurist în baza regulamentelor și fișelor de post.

De asemenea, AGeoM nu a prezentat datele ce țin de controlul intern și respectarea legislației în cadrul activității Întreprinderii de Stat "EHGeoM", reprezentantul fondatorului cărei este AGeoM.

Serviciul Hidrometeorologic de Stat

12. Serviciul Hidrometeorologic de Stat este o subdiviziune a ministerului situată în mun. Chișinău, care are subdiviziuni teritoriale. Conform statelor în Serviciu activează circa 430 persoane.

13. Ceea ce ține de organizarea audienței cetățenilor. Conform informațiilor prezentate, la Serviciul Hidrometeorologic de Stat se efectuează primirea în audiență a cetățenilor. La momentul verificării a fost prezent numai Registrul de înregistrare a audienței persoanelor pentru anul 2007. În registru este înregistrată primirea a 43 persoane (26 lucrători și 17 persoane din afara serviciului). În registrul dat este indicat numai numele persoanei primite și data, alte date lipsesc, de aceea, nu poate fi apreciată calitatea primirii cetățenilor în audiență, ce întrebări au fost ridicate, de către cine au fost primiți, cine și în ce termen au examinate întrebările, ce răspunsuri au fost date și dacă în privința acestora s-a respectat legislația.

Registrul de primire în audiență a cetățenilor pentru anii precedenți lipsește, făcându-se referință că anterior a lucrat altă persoană.

14. Ceea ce ține de mecanismul de petiționare, la momentul verificării a fost prezentat un registru al petițiilor, în care nu sunt înregistrate careva petiții. Conform informației prezentate în anul 2006 și 5 luni 2007 în adresa Serviciului nu au fost depuse careva petiții, ceea ce pare a fi o contradicție cu datele privind primirea cetățenilor în audiență. De obicei, persoanele vin în audiență când deja problemele nu au fost soluționate în rezultatul înaintării unei petiții.

15. Controlul intern nu este organizat: nu sunt stabilite persoanele responsabile, nu este un plan de activitate și nu au fost întocmite rapoarte privind rezultatele controlului intern, din care ar putea fi efectuată o apreciere a respectării legislației de către funcționari. La momentul controlului a fost prezentat un "Raport despre progresele înregistrate și dificultățile întâmpinate în procesul de realizare a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției trimestrul I anului 2007", în care numai se indică despre desfășurarea activităților de inspecție și control intern.

Concluzii

Generalizînd informația prezentată mai sus privind activitatea Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și subdiviziunilor acestuia (Inspectoratul Ecologic

de Stat, Agenția de Stat pentru Geologie, Serviciul Hidrometeorologic de Stat) în problemele ce țin de sistemul de petiționare, audiența cetățenilor, controlul intern pot fi făcute următoarele concluzii:

1. **În cadrul Aparatului ministerului și Inspectoratul Ecologic de Stat este organizat sistemul de primire și examinare a petițiilor: se primesc și se înregistrează petițiile, se examinează și se prezintă răspunsuri în scris petiționarilor.** Prin sistemul de petiționare se evidențiază problemele existente cu care diverse persoane se confruntă în domeniul ce țin de atribuțiile și activitățile Ministerului și Inspectoratului. Pe parcursul anului 2006 și 5 luni 2007 în adresa acestora au fost trimise și examinate în total 373 de petiții, din care ar rezulta că cetățenii, societatea se confruntă și sunt îngrijorați de diferite probleme legate de domeniul mediului, ecologiei și activitățile ministerului și inspectoratului.

Reieșind din situația descrisă mai sus în cazul Agenției de Stat pentru Geologie și Serviciul Hidrometeorologic de Stat sistemul de petiționare, de fapt, nu este organizat sau este slab organizat.

De asemenea, AGeoM nu dispune nici de datele privind petițiile examinate în legătură cu activitatea Întreprinderii de Stat "EHGeoM", fondatorul cărei este Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, iar reprezentantul fondatorului este AGeoM.

2. Sistemul de primire în audiență a cetățenilor funcționează. În perioada anului 2006 – 5 luni 2007 au fost primite în audiență 325 persoane. În organizarea audienței au fost depistate neajunsuri legate de evidența persoanelor primite în audiență și problemelor ridicate de către acestea, examinarea problemelor ridicate și prezentarea răspunsurilor scrise persoanelor primite în audiență, evidența datelor privind examinarea problemelor și oferirea răspunsurilor.

În cazul Agenției de Stat pentru Geologie, AGeoM nu dispune de datele privind audiența cetățenilor pe problemele legate de activitatea Întreprinderii de Stat Expediția Hidro-Geologică din Moldova "EHGeoM", reprezentantul fondatorului cărei este AGeoM.

3. **Atât în Aparatul central al ministerului, cât și în subdiviziunile enumerate ale ministerului nu este organizat și nu funcționează sistemul de control intern prin ce se încalcă cerințele ordinului ministerului nr.63 din 06.07.2005.**

În acest context, AGeoM nu dispune nici de datele ce țin de efectuarea controlului intern și respectarea legislației în cadrul activității Întreprinderii de Stat "EHGeoM", reprezentantul fondatorului cărei este AGeoM.

Controlul intern este înțeles preponderent ca un control al executării măsurilor planificate sau a obligațiilor de funcție și mai puțin ca un sistem de control complex asupra respectării de către funcționari a cerințelor legislației, care ar presupune reflectarea inclusiv a respectării principiilor sistemului de recrutare, angajare, promovare a funcționarilor, asigurării transparenței, accesului la informație, informării publicului, promovării integrității, inclusiv implementării cerințelor Codului de etică al

funcționarului, prevenirii și rezolvării conflictului de interese, asigurării transparenței și responsabilității la gestionarea finanțelor și bunurilor publice, respectării principiilor de achiziții publice, declarării patrimoniului, respectării legislației la primirea cetățenilor în audiență și la examinarea petițiilor persoanelor fizice și juridice, dacă se face abuz de mecanismul de reclamare a neregulilor, dacă se întreprind măsuri de protejare a funcționarilor care semnalează nereguli sau acte de corupție etc.

În lipsa rezultatelor controlului intern la momentul efectuării verificării nu a fost posibil de stabilit dacă la examinarea petițiilor și la primirea persoanelor în audiență, precum și la efectuarea activităților în cadrul Aparatului Ministerului, Inspectoratului Ecologic de Stat, AGeoM, EHGeoM, Serviciul Hidrometeorologic de Stat a fost respectată legislația.

Recomandări:

Pe marginea constatărilor și neajunsurilor relevate în activitatea Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și subdiviziunilor acestuia (Inspectoratul Ecologic de Stat, Agenția de Stat pentru Geologie, Serviciul Hidrometeorologic de Stat) în problemele ce țin de sistemul de petiționare, audiență a cetățenilor, control intern și se înaintează următoarele recomandări:

- 1. De a întreprinde măsurile privind implementarea deplină în cadrul Agenției de Stat pentru Geologie și Serviciul Hidrometeorologic de Stat a sistemului de petiționare (reclamare) a neregulilor sau actelor de corupție.**
- 2. În cadrul Ministerului și subdiviziunilor lui a implementa forme alternative de reclamare a neregulilor sau actelor de corupție (lădițe pentru scrisori la intrare, telefoane de încredere etc.).**
- 3. A întreprinde măsurile pentru înlăturarea neajunsurilor depistate la efectuarea audienței persoanelor de către conducerea ministerului și Inspectoratului Ecologic de Stat, precum și a întreprinde măsurile pentru implementarea deplină a sistemului de audiență a cetățenilor la Agenția de Stat pentru Geologie și Serviciul Hidrometeorologic de Stat.**
- 4. A implementa mecanismul de control intern în cadrul Aparatului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și subdiviziunilor acestuia (Inspectoratul Ecologic de Stat, Agenția de Stat pentru Geologie, Serviciul Hidrometeorologic de Stat) bazate pe analiza riscurilor de corectitudine sau riscurilor de corupție și care ar include în sine controlul implementării și respectării principiilor pe care se bazează mecanismele de prevenire a corupției în sectorul public.**
- 5. A întreprinde măsurile pentru asigurarea executării de către AGeoM a atribuțiilor de reprezentant al fondatorului Întreprinderii de Stat EHGeoM în problemele ce țin de implementarea sistemelor de petiționare (reclamare), audiență a cetățenilor, control intern privind**

respectarea legislației în cadrul activității Întreprinderii de Stat Expediția Hidro-Geologică din Moldova.

6. A întreprinde măsurile de pregătire a persoanelor din cadrul Aparatului Ministerului și subdiviziunilor acestuia care se vor ocupa de implementarea și efectuarea controlului intern.
7. De a identifica riscurile de corectitudine sau de corupție în activitatea ministerului și subdiviziunile acestuia și formele inacceptabile de conflict de interese suplimentare pentru prevenirea, tratarea și rezolvarea conflictului de interese.
8. Din partea Ministerului și subdiviziunilor acestuia a întreprinde măsuri suplimentare de colaborare cu organele de drept competente, care ar fi bazate pe sistemele de petiționare (reclamare), audiență a persoanelor, control intern și mecanismele de prevenire a corupției în serviciul public (menționate mai sus), ținând cont de riscurile de corectitudine sau de corupție și specificul activităților ministerului și subdiviziunilor lui.

pct.8 Evaluarea transparenței activității Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și conlucrării cu ONG-urile de mediu și societatea civilă în vederea prevenirii coruperii angajaților și creșterii încrederii față de instituție.

În scopul asigurării unei depline transparențe în activitatea cotidiană Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale efectuează o colaborare strânsă și permanentă cu ONG-urile de mediu.

Acum 11 ani, din inițiativa ONG-urilor de mediu, a fost încheiat un Memorandum de colaborare „Cu privire la inițiativa de conjugare a eforturilor în domeniul protecției mediului” în contextul căruia Ministerul:

- Colaborează cu formațiunile neguvernamentale, care au drept scop redresarea, păstrarea și ameliorarea stării mediului. Conform statutelor aprobate aceste circa 500 de organizații prevăd posibilitatea implicării membrilor lor în realizarea diverselor activități practice atât la nivel local, cât și național. Se realizează activități permanente de colaborare nemijlocit cu ONG-urile de mediu. Acestea sînt în fond cele ce depun proiecte Consiliului de Administrare al Fondului Ecologic Național sau apelează la serviciile ministerului în scopul realizării unor activități solicitînd anumită informație. Acestea sînt: MEM, OTC a MEM, Biotica, Bios, Eco Tiras, Eco Lex, Ave natura, Inqua Moldova, Terra 1530, ACME, Unda verde, Lumea verde, Viitorul verde, Oicumena, Eco Terra, Colaborare, Eco Răzeni, Natura, Arca lui Noe, Pro Natura, Info Terra, Mediul și Sănătatea, Ecomedia și altele.

- Asigură oricărei persoane accesul la informația aflată pe site-ul ministerului (www.mediu.gov.md). În afară de aceasta, orice persoană interesată poate contacta telefonic sau vizita personal ministerul.

- Organizează, la solicitarea formaţiunilor neguvernamentale, seminare, întruniri ş.a. Ele au loc de regulă trimestrial sau cu ocazia unor evenimente concrete. Spre exemplu, la indicaţia Guvernului Republicii Moldova, la 11 iunie 2007 a fost organizată o asemenea întrunire a conducerii ministerului cu reprezentanţii ONG-urilor de mediu în problema construcţiei căii ferate Cahul – Giurgiuleşti. Aceasta a fost cea de-a patra întrunire în anul 2007.

- Susţine includerea în delegaţii oficiale a reprezentanţilor organizaţiilor ecologice neguvernamentale. La conferinţa părţilor semnatare a Convenţiei Aarhus de la Alma-Atî (mai 2005) Republica Moldova a fost reprezentată de 3 colaboratori ai MERN şi 6 reprezentanţi ai ONG. În anul 2006 directorul „EcoLex” Pavel Zamfir a reprezentat Republica Moldova la Geneva la secretariatul Convenţiei Aarhus. Şi în acest an, la conferinţa miniştrilor de mediu de la Belgrad (septembrie 2007) din delegaţia Moldovei vor face parte şi reprezentanţii ONG-urilor.

- Acordă la solicitarea formaţiunilor neguvernamentale ajutor metodic necesar în organizarea expertizei ecologice obşteşti.

- Din Fondul Ecologic naţional se acordă granturi pentru organizarea acţiunilor de restabilire şi protecţie a mediului. În anul 2006 au fost acordate granturi pentru: curăţirea şi amenajarea cişmelelor din s.Costuleni (ONG „Agenţia pentru Dezvoltare Regională şi Integrare Europeană Ungheni”); reconstrucţia şi amenajarea izvorului „Larga” (ONG Nicolida Nord”, s.Larga, r.Briceni); plantarea fîşiiilor forestiere (ONG „Cucoara”); recultivarea ecologică a terenului de 4,6 ha a fostei rîpe de gunoi din or.Făleşti (ONG „Alianţa între generaţii”); curăţirea, paşaportizarea şi amenajarea fîntîinii publice (ONG „Viitorul”, s. Grozeşti, r. Nisporeni); amenajarea unei fîntîni de apă potabilă (ONG „Viralex”); protecţia terenului contra eroziunilor (ONG „Fortuna”, s.Zguriţa, r.Drochia); amenajarea fîntîinii şi terenului aferent (ONG „Millenium”, s. Niorcani, r. Soroca) ş.a.

- În anul 2007 au fost acordate granturi pentru: amenajarea complexului din 5 izvoare (ONG „Pro Pecişte”); amenajarea dendrologică - peisageră a parcului din s. Temeleuţi, r. Călăraşi (ONG „Izvorul rîului Bîc”); desfăşurarea activităţilor de înverzire şi crearea Clubului tinerilor voluntari pentru mediu din com. Răzeni (OO „Eco-Răzeni”, com.Răzeni, r.Ialoveni); crearea serviciului public de colectare a deşeurilor menagere solide (AO „Cutezătorul”, or. Făleşti); lucrări de pregătire a parcului silvic „Lunca Gîştei” pentru acordarea statutului de arie naturală protejată de stat (OO „Lumea Verde”), „Hai să dăm mîină cu mîină pentru un mediu curat”, (OO „Unda Verde”) şi altele.

Odată cu semnarea la 25 iunie 1998, iar apoi şi ratificarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Convenţiei Aarhus privind accesul la informaţie, justiţie şi participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului aceste activităţi s-au intensificat întru facilitarea accesului publicului la informaţie şi justiţia de mediu, la procesul de adoptare a deciziilor de mediu şi urbanism. A fost elaborat şi aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 72 din 25 ianuarie 2000 „Regulamentul cu privire la antrenarea publicului în procesul elaborării şi aprobării deciziilor de mediu” şi prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 951 din 14.10.1997 „Regulamentul privind

consultarea populației în procesul elaborării și aprobării documentației de amenajare a teritoriului și de urbanism”. După publicarea lor în Monitorul Oficial și intrarea în vigoare au fost organizate conferințe de presă și publicate diverse informații privind modalitățile de aplicare a lor.

Împreună cu ONG-urile de mediu Ministerul realizează ample activități de conștientizare ecologică a populației, reieșind din necesitatea lichidării analfabetismului ecologic al ei. În acest context, prin intermediul Fondului Ecologic Național, în perioada anilor 2006-2007 s-au editat cu concursul nemijlocit al ONG-urilor un șir de culegeri de materiale, broșuri, postere și liflete etc.: lucrarea distractivă științifică-populară „Cîinele - giuvaerul viu”; manualul „Meșterim din darurile naturii”; informația ecologică „O zi de mîine mai bună”; lucrarea științifico-populară „Pisica - blîndul răpitor”; almanahul Prutului și al Dunării, „Natura și noi” - culegere de poezie ecologică despre natură.

Către zilele de mediu ONG-urile organizează diverse activități de implicare a copiilor și tineretului studios, organizînd olimpiade, concursuri, victorine etc., ministerul oferind seturi de literatură pentru premiarea învingătorilor.

Fondul Ecologic Național acordă anual ONG-urilor de mediu granturi pentru elaborarea și implementarea programelor de propagare a cunoștințelor ecologice, pentru realizarea diverselor proiecte concrete de redresare a stării mediului în teritoriu. În anii 2006–2007 ONG-urile au beneficiat de granturi de la FEN în sumă totală de peste 2,9 mln. lei.

Diverse reviste și publicații periodice și-au propus ca scop conștientizarea ecologică a cititorilor. Acestea sînt revistele pentru copii „Alunelul”, „Florile dalbe”, „Amic”, „Făclia”, „Natura”, „Gutta”, ce colaborează cu Ministerul, publicînd diverse materiale cu caracter ecologic; cu publicațiile periodice „Moldova Suverană”, „Nezavisimaia Moldova”, „Moldpres”, Compania „Teleradio-Moldova” și au fost contractate publicarea și punerea pe post în permanență a materialelor vizînd activitatea Ministerului și subdiviziunilor lui. Săptămînal se difuzează și se demonstrează la TV emisiunile: „Eco Terra”, „Terra Vita”, alte materiale cu caracter informativ. În anii 2006-2007 pentru asigurarea informațională mijloacele mass-media au beneficiat de granturi de la FEN în sumă totală de cca. 900 000 lei.

Concomitent, la Minister, în scopul asigurării transparenței se organizează permanent conferințe de presă, briefing-uri, mese rotunde, alte manifestări la invitația reprezentanților mass-media. Practic săptămînal se emit comunicate de presă privind activitatea cotidiană.

Din contul FEN este susținută activitatea publicistică a unui șir de autori, editînd diverse titluri de carte cu tematică ecologică, care ulterior este distribuită cu titlu gratuit în instituțiile de învățămînt și bibliotecile publice. Au fost editate: volumul „Nevertebrate” din seria „Lumea animală a Moldovei”, volumul „Plante cu flori”, tirajul suplimentar al Cărții Roșii a Republicii Moldova, lucrările Conferinței științifico-practice „Pedologia modernă în dezvoltarea agriculturii ecologice”, ghidul practic „Managementul gunoiului de grajd”, lucrarea „Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova” din colecția „Apele Moldovei”, agenda ministerului, calendarul ecologic și Colecția „Lumea animală și lumea vegetală a

Moldovei” și „Resursele naturale ale Moldovei”, în sumă totală de peste 2 mln. lei. Conform acordului semnat cu Ministerul Educației și Tineretului tirajul colecției „Lumea animală și lumea vegetală a Moldovei” și „Resursele naturale ale Moldovei” este distribuit bibliotecilor instituțiilor de învățământ și publice din țară.

Și-a continuat activitatea Centrul Informațional de Mediu, creat în rezultatul implementării proiectului „Asistența tehnică acordată Guvernului Republicii Moldova” finanțat de Guvernul Danemaricii. Centrul a deservit în perioada de referință diverși solicitanți ai informației de mediu, a asigurat remiterea comunicatelor de presă, altor informații utile tuturor persoanelor interesate. În incintă au fost organizate mai multe mese rotunde, alte întruniri. Toate acestea au avut loc în scopul asigurării unei transparențe mai largi în activitatea ministerului și subdiviziunilor lui. Anual circa 2000 de solicitanți sînt deserviți de către Centrul Informațional de Mediu: colaboratori ai subdiviziunilor, lectori, studenți, elevi, reprezentanți ai ONG-urilor, alte persoane interesate.

Conform Memorandumului în vigoare sînt în plină ascensiune relațiile cu sectorul asociativ de mediu. Reprezentanții ONG-urilor sînt incluși în diverse comisii și grupuri de lucru ale ministerului. În luna mai 2006 un grup de experți independenți a evaluat cu deplasare în teritoriu rezultatele bilunarului de primăvară de amenajare și salubritate a localităților, prezentând propuneri pentru menționarea celor mai salubre. S-au implicat activ asociațiile de mediu și în realizarea activităților în cadrul Președinției Convenției Dunărene (ICPDR). Un șir de ONG (15) din bazinul riveran al Prutului au implicat populația în curățarea albiilor afluenților r.Prut, în plantarea arborilor pe terenurile supuse alunecărilor, organizarea mai multor manifestări cu caracter informativ și cultural.

Se extind relațiile de colaborare cu asociațiile și ONG-urile antrenate în organizarea diverselor seminare și conferințe. În acest an colaboratorii MERN au participat și prezentat rapoarte sau comunicări la seminarele organizate de Centrul Regional de Mediu (REC-Moldova), Eco-Lex, Acces-Info, MEM, Biotica și alte asociații.

Ca și în anii precedenți, și în acest an a fost organizată expoziția specializată „MoldEco”, la care au participat peste 40 de organizații și instituții ce desfășoară activități legate de protecția mediului. Conform angajamentelor a fost oferit spațiu expozițional și organizațiilor neguvernamentale de mediu. Expoziția a fost vizitată de cca. 5000 de persoane.

Telefon de încredere nu este, însă telefoanele anticamerelor și colaboratorilor sînt accesibile pentru contact.

Pe pagina Web a Ministerului și în presa centrală se amplasează informații privind posturile vacante.

Recomandări:

1. A monitoriza în permanență realizarea Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și executarea planului de măsuri aprobat prin ordinul Ministrului nr. 6 din 23.02.07.

2. A elabora Codul de etică.

3. A instala telefonul de încredere, urna pentru petiții.

4. A planifica anual discutarea în cadrul ședințelor Consiliului Colegial a rezultatelor realizării Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și executarea planului de măsuri aprobat prin ordinul Ministrului nr. 6 din 23.02.07.

5. A organiza sondaje, studii, seminare și alte acțiuni anticorupție prevăzute de Strategia națională de prevenire și combatere a corupției.

6. În scopul asigurării unei depline transparențe în activitatea de colaborare permanentă cu ONG-urile de mediu și societatea civilă, Ministerul Ecologiei și Resurselor, în conformitate cu Legea cu privire la asociațiile obștești nr.837-XIII din 17.05.1996, necesită să intensifice activitatea de:

- garantare a apărării drepturilor și intereselor legitime a asociațiilor obștești;
- soluționare a problemelor ce aduc atingere intereselor asociațiilor obștești; - a contribui la restabilirea drepturilor violate prin intermediul apărării judiciare sau administrative;
- apărare a drepturilor de asociere a cetățenilor în cadrul supravegherii de stat asupra respectării legalității.

pct.9 Situația privind sursele extrabugetare de finanțare a Ministerului, formelor și modalităților de gestionare a acestora cu constatarea situației de fapt.

Finanțarea activității aparatului central al Ministerului se efectuează din sursele bugetului de stat. Ministerul nu prestează servicii contra plată și prin urmare nu dispune de mijloace extrabugetare.

Inspectoratul ecologic de stat prestează unele servicii contra plată. Mijloace obținute în urma prestării acestor servicii se gestionează în exclusivitate de inspectorat și se utilizează pentru acoperirea cheltuielilor eferente și pentru consolidarea bazei științifice și tehnico-materiale. Suportul juridic pentru încasarea plăților pentru serviciile acordate de inspectorat î-l constituie hotărârea respectivă de Guvern.

Recomandare:

Excluderea plăților pentru controale cu caracter obligatoriu.

pct. 10 Studiarea situației privind proiectele de finanțare străină curate de Minister și verificarea principiilor de selectare a angajaților care coordonează lansarea și administrarea proiectelor și activitatea în cumul a acestor persoane.

La momentul verificării sunt mai multe proiecte finanțate din străinătate care într-un fel sau altul vizează Ministerul. Înainte de toate, trebuie să remarcăm că procesul de selectare a proiectelor și promovare pentru aprobare de către finanțator nu este unul formalizat, iar calea care o parcurge fiecare din proiecte de la inițiere până la finalizare este diferită. Explicația acestei situații parțial rezidă în faptul că fiecare proiect este unic în felul său și nu seamănă cu altele. Aceasta derivă din condițiile diferite care le impun finanțatorii. Cu toate acestea trebuie să evidențiem anumite caracteristici a procesului de promovare a proiectelor.

Proiectele finanțate de către organismele internaționale de obicei se derulează conform procedurilor unice utilizate de către aceste organisme în toate țările. Astfel, însăși finanțatorii instituie niște condiții pentru limitarea posibilității implicării factorilor autohtoni de natură subiectivă capabili să genereze teren pentru corupție. Cu toate acestea anumite particularități prin care se realizează coparticiparea funcționarilor din cadrul Ministerului la mecanismele prin care se atrage și distribuie asistența financiară pentru proiecte prezintă posibilități pentru utilizarea poziției de serviciu pentru obținerea beneficiilor personale.

Astfel, inițierea unui proiect care va fi susținut de către o organizație străină vine de obicei din numele Ministerului. Pregătirea documentației necesare este în sarcina responsabililor de la Minister, care sunt direct interesați să obțină o aprobare a proiectului, dat fiind că aceasta le va da posibilitatea să obțină o angajare în cadrul proiectului. Deși în cadrul Ministerului este instituit un instrument de selecție și aprobare a documentației pentru proiecte (Comitetul de executare numit prin Ordinul Ministrului), aceasta nu poate, în principiu, îngădi colaboratorii de la promovarea unei idei, care, pînă la urmă, să rezulte într-un proiect finanțat din exterior. În cadrul verificărilor nu a fost evidențiat vre-un caz cînd un colaborator al Ministerului ar fi fost în același timp angajat și într-un proiect, dar mai mulți din cei care sunt antrenați în proiecte sunt foști angajați ai Ministerului. Din punct de vedere formal aceasta nu este un delict sau alta încălcare, dar este o caracteristică specifică. Explicația o găsim în aceleași condiții materiale care însoțesc activitatea colaboratorilor Ministerului. În cazul în care diferența dintre remunerarea în calitate de funcționar al Ministerului și angajat în proiect este de proporții, este evident că există un stimul direct pentru a încerca orice modalitate de obține această angajare.

Alt aspect ce poate fi apreciat ca sol fertil pentru promovarea intereselor personale este legat de practica creării entităților cu statul special de pe lingă Minister. Pentru realizare anumitor proiecte finanțate în cadrul convențiilor legate de mediu la care a aderat Republica Moldova sunt create niște structuri cu un caracter deosebit de ceea ce prevede legislația țării, care deși există formal, în realitate nu sunt constituite, adică, în afară de faptul ca nu este clar ce regim juridic au, ele nu au personal, finanțare etc.

Pentru promovarea unui proiect se creează o structură, care reprezintă țara în raport cu acea organizație ce va o finanța. Cei care lucrează asupra documentației de proiect sunt cooptați la această lucrare pe cale neformală, nu sunt remunerați, stimulentele fiind însă foarte eficiente – angajarea în proiect. În acest fel

se eludează principiul selectării în bază de concurs, deoarece concursul pentru angajare este declanșat deja după aprobarea documentației de proiect și este evident că acei ce au lucrat asupra proiectului vor fi și angajați pentru realizarea lui.

Încă un moment pentru reflecție privitor la implicarea factorilor generatori de corupție este practica de perpetuare a angajaților dintr-un proiect în altul. Multe din proiectele finanțate de către străini reprezintă temelii pentru alte proiecte ce vin în continuarea lor. Mai mult decât atât, acei care lucrează într-un proiect sunt direct interesați să-și prelungească activitatea. În consecință se creează condiții foarte stimulatoare pentru specialiștii antrenați în proiecte să-și reproducă într-un fel sau altul calitatea de angajat în proiect. Cunoscând subtilitățile procedurilor de promovare a unui proiect, utilizând relațiile stabilite cu partenerii străini și cu oficialitățile ei generează proiecte noi. Până la urmă apare o comunitate selectă de persoane care traversează dintr-un proiect în altul păstrând într-un fel aparența de conformitate criteriilor de selecție a cadrelor pentru proiecte.

pct.11 Identificarea angajaților ministerului și instituțiilor subordonate acestuia la compartimentul deținerii unor funcții de conducere, fondatori sau deținători de acțiuni la careva întreprinderi private

În scopul executării sarcinilor trasate, au fost verificați funcționarii aparatului Ministerului, precum și unii conducători ai instituțiilor subordonate (total 450 persoane).

Potrivit datelor din registru de Stat al întreprinderilor și organizațiilor unii funcționari publici încălcând art.11 al Legii Serviciului Public, dețin la moment funcții de conducere sau sunt fondatori, deținători de acțiuni, la întreprinderi private.

- Dna Chiriac Tatiana, specialist principal, figurează în calitate de asociat cu cota de participare de 50% din capitalul social de 5400 lei la firma „Chiurtrans” SRL;
- Dna Levchiv Silvia, specialist principal, figurează în calitate de unic asociat și conducător la Î. I. Mariana Levchiv;
- Dl Racu Ion, șeful inspecției ecologice Dubăsari, figurează în calitate de asociat la Organizația Obștească Meleaguri Holercănene;
- Dna Turevici Olga, specialist principal, figurează în calitate de unic asociat cu capitalul social de 5400 lei și conducător la firma „Vriezia” SRL;
- Dl Tonu Gheorge, specialist principal, figurează în calitate de unic asociat și conducător la Î.I. „Tonu Gheorghe” ;
- Dna Chihai Maria, specialist principal, figurează în calitate de asociat la Organizația Obștească Licurici;
- Dl Jovmir Petru, șeful inspecției ecologice Șoldănești, figurează în calitate de unic asociat și conducător la Î.I. „la Petrea-Jovmir”, asociat și conducător la SRL „Jovlacagro”;

- Dl Popovici Sergiu, consultant, figurează în calitate de unic asociat cu capitalul social de 5400 lei și conducător la firma „Agrotandem” SRL;
- Dl Bostan Ion, șeful secției Giurgiulești, figurează în calitate de asociat și conducător la SRL „Prutintertrans”;
- Dl Rusu Pavel, specialist principal, figurează în calitate de unic asociat și conducător la Î.I. „Rusu-Meteor” ;
- Dl Bilic Anton, șef la fondul republican de informații privind subsolul, figurează în calitate de asociat cu cota de participare de 20% din capitalul social de 3000 lei la firma „Orgtur Sati” SA;
- Dna Șeremet Maria, consultant, figurează în calitate de asociat cu cota de participare de 50% din capitalul social de 5400 lei la firma „Comas” SRL;
- Dl Căpățînă Nelian, specialist principal, figurează în calitate de asociat cu cota de participare de 50% din capitalul social de 5400 lei și conducător la firma „Capens-com” SRL;
- Dl Sava Ion, șeful inspecției ecologice Orhei, figurează în calitate de unic asociat și conducător la Î.I. „Sava Ion”.

Conflictul de interese poate fi observat la persoanele care pe lângă activitatea de bază mai dețin și cote părți în fondul statutar al agenților economici care sunt controlați de Minister.

- Dl Nadchernicinîi Mihai, șef direcție logistică și securitate ecologică, figurează în calitate de asociat cu cota de participare de 80% din capitalul social de 5400 lei și conducător la firma „Vivat-M” SRL;
- Dna Chiriac Tatiana, specialist principal, figurează în calitate de asociat cu cota de participare de 50% din capitalul social de 5400 lei la firma „Chiurtrans” SRL;
- Dna Pașalî Valentina, specialist principal, figurează în calitate de asociat cu cota de participare de 50% din capitalul social de 5400 lei și conducător la firma „Djargan-Lux” SRL;
- Dl Covric Leonid, specialist principal, figurează în calitate de asociat cu cota de participare de 50% din capitalul social de 5400 lei la firma „Vistolopt” SRL;
- Dl Bostan Ion, șeful secției Giurgiulești, figurează în calitate de asociat și conducător la SRL „Prutintertrans”;

Concluzie.

Funcționarii publici trebuie să redreseze situația ce ține de modificările documentelor de constituire a agenților economici cu excluderea din categoria de asociați și conducători.

pct.12 Evaluarea conlucrării cu organele de drept competente în prevenirea și combaterea corupției.

1. Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale (aparatur central) a efectuat unele activități de conlucrare cu organele de drept competente în prevenirea corupției.

Astfel, pe parcursul anului 2006 și 5 luni 2007 ministerul:

- a prezentat în adresa CCCEC o informație ”Cu privire la mersul implementării Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției”;
- a prezentat în adresa Consiliului Suprem de Securitate o informație privind eforturile ministerului ce țin de activitatea anticorupțională;
- a prezentat în adresa Ministerului Afacerilor Interne un denunț în privința dnei Ludmila Barbaiani, care s-a deplasat în străinătate ca persoană fizică și a prezentat neautorizat ministerul la 2 reuniuni internaționale pe probleme de mediu cu însușirea mijloacelor financiare de la organizatori;
- a prezentat în adresa CCCEC informația cu privire la depistarea încălcărilor grave de legislație în cadrul Întreprinderii de Stat Expediția Hidro-Geologică din Moldova ”EHGeoM”.

De asemenea, s-a prezentat informația că între minister și organele de drept s-a mai colaborat și în legătură cu examinarea diverselor petiții. Demersurile sau răspunsurile respective pe marginea petițiilor sunt anexate la petiții și, nefiind totalizată informația, nu poate fi apreciată obiectiv întreaga activitate de colaborare a ministerului cu organele de drept.

2. În rezultatul activităților efectuate pe parcursul anului 2006 și 5 luni 2007 de către aparatul ministerului au fost depistate 2 cazuri care au tangență cu fenomenul corupției.

3. Activitatea de conlucrare a Inspectoratului Ecologic de Stat cu organele de drept competente în prevenirea corupției se reflectă prin prezentarea materialelor pentru anchetarea unor cazuri penale la solicitarea organelor de drept, prin informarea despre cazurile administrative depistate de către Inspectorat, precum și prin oferirea informațiilor solicitate de către organele de drept.

De exemplu, subdiviziunea Bălți a CCCEC a pornit dosarul penal nr.2005046596 împotriva șefului-adjunct al Inspectoratului Ecologic Briceni Oleg Filotii în baza art.324 al.2 lit.c). Pe acest caz în ianuarie 2006 CCCEC Bălți a solicitat, iar Inspectoratul a prezentat informații ce l-ar caracteriza pe dl O.Filotii.

De asemenea, CCCEC a solicitat informația despre exploatarea carierei de nisip din s.Suric, Cimișlia, volumul nisipului extras, precum și informația

despre încălcările depistate și procesele-verbale întocmite unor persoane responsabile.

În ianuarie 2007 CCCEC a solicitat informații despre carierele existente pe teritoriul RM, persoanele care le exploatează, zăcămintele extrase și carierele care nu se exploatează și motivul neexploatării cu prezentarea informației.

În anul 2006 Inspectoratul Ecologic de Stat:

- a remis în adresa CP r. Căușeni 3 solicitări, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 17.05.2006 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat în colaborare cu funcționarii Ocolului Silvic Căușeni legate de tăierea în surplus a arborilor pe suprafețele O.S.Căușeni;

- a remis în adresa CP r. Telenești o solicitare, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 21.12.2005 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat legate de tăierea în surplus a arborilor pe suprafețele O.S.Telenești, neluarea la evidență sau ascunderea masei lemnoase de către O.S.Telenești cu sustragerea și utilizarea în scopuri personale a masei lemnoase;

- a remis în adresa CP r. Dondușeni o solicitare, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 15.01.2006 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat legate de tăierea ilicită a arborilor pe suprafețele O.S.Dondușeni;

- a remis în adresa CP r. Strășeni 6 solicitări, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 14.12.2005, 04.10.2006, 29.06.2006, 14.12.2005, 15.12.2006 și 27.12.2006 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat legate de tăierea ilicită a arborilor pe suprafețele O.S.Ghidighici de către funcționarul Î.S."Chișinău", D.Draguțan, tăierea ilicită a arborilor în cantonul nr.3, cantonul nr.6 O.S.Ghidighici, fondul forestier "Valea Gardului" a Primăriei s.Micleușeni, cantonul 5 al O.S.Scoreni;

- a remis în adresa CP r. Călărași 2 solicitări, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 22.06.2006 și 29.11.2006 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat legate de tăierea ilicită a arborilor pe suprafețele O.S.Vărzărești și O.S.Călărași;

- a remis în adresa CP s.Ciocana o solicitare, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 26.04.2006 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat legate de tăierea ilicită a arborilor pe suprafețele P.S."Nistrean";

- a remis în adresa CP r. Ungheni 2 solicitări, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 24.05.2006 și 01.12.2006 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat legate de tăierea ilicită a arborilor pe suprafețele cantonului nr.06 și O.S.Cornești;

- a remis în adresa CP r. Orhei 2 solicitări, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 19.10.2006 și 21.11.2006 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat legate de tăierea ilicită a arborilor pe suprafețele O.S.Vatici;
- a remis în adresa CP r. Cantemir o solicitare, prin care a comunicat despre încălcările de legislație depistate la data de 24.11.2006 de către funcționarii Inspectoratului Ecologic de Stat legate de tăierea ilicită a arborilor pe suprafețele fondului forestier al Primăriei Enichioi;
- a remis în adresa Procuraturii Generale 3 plângeri, prin care Inspectoratul Ecologic de Stat prezintă dezacordul privind decizia adoptată de către Judecătoria s.Centru pe cazul cet.A.Popov (bănuț în comercializarea peștelui în lipsa documentelor de proveniență a mărfii), decizia adoptată de către Judecătoria Criuleni pe cazul cet.N.Savta (tăierea arborilor) și 3 decizii adoptate de Judecătoria Ungheni în privința cet.Gh.Ciobanu, I.Ciobanu și S.Popa (suspecțai în braconaj);
- a remis în adresa Întreprinderii Silvo-Cinegetică ”Strășeni” și Procuraturii Generale o informație privind transportarea de către cet. I.Glavan a unui camion cu lemn fără acte de proveniență, lemn luat din pădurea O.S.Căpriană.

4.În rezultatul activităților efectuate pe parcursul anului 2006 și 5 luni 2007 a fost depistat 1 caz ce are tangență cu fenomenul corupției.

5.AGeoM a efectuat unele activități de conlucrare cu organele de drept competente în prevenirea corupției. De regulă, colaborarea cu organele de drept constă în:

- participarea reprezentanților AGeoM în calitate de specialiști la efectuarea controalelor în cariere sau mine la rugămintea CCCEC, ieșirea în teritoriu pe diferite cazuri împreună cu CCCEC sau procuratură, inclusiv în legătură cu ne reprezentarea de către beneficiari a dărilor de seamă,
- prezentarea pentru CCCEC a listei zăcămintelor și manifestărilor, precum și a balanței de stat a mișcării rezervelor substanțelor minerale utile cu informarea despre agenții economici care efectuează activități și locul amplasării.

Astfel în adresa CCCEC la solicitarea acestuia a fost prezentată lista zăcămintelor și manifestărilor de substanțe minerale utile și balanța de stat al mișcării rezervelor substanțelor minerale utile pentru anul 2005 cu denumirile agenților economici licențiați (11 agenți) și locul amplasării activității lor și copiile hărților cu diferite tipuri de substanțe minerale utile.

De asemenea, AGeoM a colaborat prin participarea în calitate de specialiști:

- la controlul activității SA ”Cariera de pietriș și granit din Soroca” la solicitarea CCCEC;

- pentru stabilirea volumului de nisip, care a fost sustras în perioada 07.2003
- 05.2006 și 06.2006 – 08.2006 din cariera de nisip, situată în hotarele administrativ-teritoriale ale s.Suric raionul Cimișlia la solicitarea CCCEC;
- în legătură cu cercetările geologice efectuate de firma Niscons SRL, dir.Melnic, pe teritoriul Primăriei Chirca.

Se evidențiază că activitățile de colaborare cu organele de drept în întregime sunt inițiate de organele de drept, dar nu de Agenție.

6.În rezultatul activităților pe parcursul anului 2006 și 5 luni 2007 acte de corupție sau care ar avea tangență cu corupția Agenția nu a depistat.

Ceea ce ține de conlucrarea cu organele de drept competente în prevenirea corupției în cadrul Serviciului Hidrometeorologic de Stat a fost emis ordinul nr.45 din 02.04.2007 ”Cu privire la implementarea Strategiei Naționale de prevenire și combatere a corupției”. Informații concrete ce ar confirma colaborarea Serviciului cu organele de drept în domeniul prevenirii și combaterii corupției nu au fost oferite.

7.În perioada 2006 - 5 luni 2007 de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat nu au fost depistate cazuri de corupție sau conexe acestora.

Concluzie:

Generalizând informația prezentată mai sus privind activitatea Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și subdiviziunilor acestuia (Inspectoratul Ecologic de Stat, Agenția de Stat pentru Geologie, Serviciul Hidrometeorologic de Stat) în problemele ce țin de colaborarea cu organele de drept în problemele prevenirii și combaterii corupției pot fi făcută următoarea concluzie:

Neimplementarea de fapt a controlului intern și neajunsurile relevate în implementarea sistemului de petiționare și de audiență a cetățenilor au contribuit la o activitate ineficientă de relevare a neregulilor sau încălcărilor de legislație, inclusiv a actelor de corupție, din partea diferitor persoane (atât din interior, adică din cadrul Aparatului Ministerului, Inspectoratului Ecologic de Stat, AGeoM, EHGeoM, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, cât și din exterior), ceea ce s-a reflectat negativ asupra rezultatelor activității de colaborare a Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și subdiviziunilor acestuia cu organele de drept competente.

Pct.13 „Monitorizarea lucrului a organelor cu funcții de decizie și control în domeniul folosirii și protecției subsolului”.

Controlul a fost efectuat la Agenția de Stat pentru Geologie a Republicii Moldova "AGeoM", instituție subordonată Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale. Totodată, au fost supuse monitorizării respectările legislației în vigoare

de către funcționarii „AGeOM”, precum și monitorizarea implementării măsurilor instituționale de prevenire a corupției și protecționismului.

Controalele efectuate de CCCEC denotă că, în unele cazuri, resursele naturale se exploatează și se utilizează în mod ineficient, fără un sistem bine determinat, în dependență de necesități.

Comisia de transmitere în frunte cu Președintele - Dl. V.Slonovcshi a întocmit acte cu încălcări a legislației în vigoare și anume:

1. Au fost transmise în folosință pentru exploatare a zăcămintului de nisip „Telița - III”, s. Speia, raionul Anenii-Noi. În actul Comisiei de transmitere sunt specificate limitele conturului de calculare a rezervelor de 2,79ha iar în Actul de certificare a perimetrului minier acordat SRL „AGLICACOM-FRUCT” este menționat - 3,61ha. Apare diferența de 0,82ha care poate fi estimată, după niște calcule simple la 27885 m³.
2. Au fost transmise pentru valorificare industrială a zăcămintului complex de argilite pentru producerea cheramzitului și de gresie pentru piatră brută „Volcineț”, s. Volcineț, r. Ocnița. Aici nu a fost respectat distanța recomandată de legea „cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă” nr.440-XII din 27.04.1995 – 1km de la râu. Astfel, sa acordat dreptul de extragere a zăcămintelor la o distanță de la râul Nistru de 500m.

Recomandare:

De revăzut art.6 alin.3 a legii „cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă”.

Procedura de examinare a cererilor cu privire la trecerea de la bilanț la bilanț a zăcămintelor minerale este tergiversată, prin urmare se blochează activitatea mai multor agenți economici. În același timp, din Transnistria se aduce nisip în cantități mari cu declararea costurilor mai mici în comparație cu producătorii din partea dreaptă a râului Nistru.

Cumulând datele operative putem constata că nisipul adus din partea stângă a Nistrului este de 55 lei pe 1000kg. Prețul mediu la nisip este de 170lei pe 1000kg. Deci, agenții economici din regiunea transnistreană declară la posturile vamale interne un preț la nisip de trei ori mai mic.

Din râul Nistru a fost extras nisip însă la organele de control nu a fost înregistrate dări de seamă privind volumul de nisip dobândit. Astfel putem presupune că a fost extras nisip în cantități nelimitate. La acest capitol putem găsi cine este vinovatul, dar ar fi mai bine să propunem ca pe viitor să nu apară astfel de situații.

Camera de Licențiere a acordat drepturi de extragere a zăcămintelor minerale la 5 Gospodării Țărănești, și anume: „Constantin Solza” GȚ, „Chiperi T.G.” GȚ, „Gorgan I.GH.” GȚ, „Ursu Gh.” GȚ, „Chetrușca Gheorghe”GȚ. Acestea, conform legii privind gospodăriile țărănești (de fermier) Nr.1353-XIV din 03.11.2000 pot desfășura numai activitate individuală de întreprinzător în agricultură. Gospodăria Țărănească este obligată să asigure condițiile menționate mai sus sau să se

reorganizeze, sau să se lichideze, în modul stabilit de legislație. Mai mult, „Ursu Gh.” GȚ a fost înregistrat ca plătitor de TVA în anul 2001 iar mai târziu în 2003 a fost anulat. „Constantin Solza” GȚ este înregistrat ca plătitor de TVA, din 2000 și până în prezent.

În prezent activează 149 de cariere industriale și 446 de cariere unde exploatarea este ilicită. Aceasta se datorează unui șir de fapte, din care:

- a) autoritățile publice locale nu respectă prevederile art.7,10 din Codul subsolului nr.1511 din 15.06.1993. Primăriile nu sistează folosirea neautorizată a subsolului de către agenții economici, nu stabilesc perimetrele miniere pentru agenții economici cărora le-au fost repartizate terenuri pentru exploatarea zăcămintelor utile larg răspândite, nu transmit informația respectivă organelor de stat pentru supravegherea minieră și a mediului.
- b) imperfecțiunea legislației ce reglementează domeniul folosirii și protecției subsolului, precum și gestionării resurselor naturale.
- c) neelaborarea unui șir de acte legislative și normative, care ar reglementa clar toate sferile de activitate în domeniul folosirii și protecției subsolului și gestionării resurselor naturale.

Legislația în vigoare nu reglementează univoc norme privind locul acumulării mijloacelor încasate pentru recuperarea cheltuielilor statului la cercetarea carierilor de zăcămintă minerale.

Concluzii

Generalizând cele expuse, putem menționa existența multiplelor încălcări și neajunsuri în administrarea patrimoniului public, precum și utilizarea neeficientă a acestuia în unele cazuri. Cele mai caracteristice din cele depistate sunt:

- **Ținerea registrului patrimoniului public cu abateri și încălcări;**
- **Gestionarea patrimoniului de stat fără desemnarea reprezentantului statului sau neîndeplinirea în tocmai a funcțiilor obligatorii de decizii și control de către acesta;**
- **Nepreluarea funcțiilor de administrare a proprietății publice de către unele instituții centrale de specialitate.**

Pct.14 Identificarea căilor și mijloacelor de înlăturare a neajunsurilor depistate.

În calitate de propuneri pentru continuarea implementării strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției în cadru instituțiilor publice, inclusiv MERN, se propun următoarele:

Nr. d/o	Măsuri de prevenire a corupției	Mijloace/tehnici de realizare
1.	Promovarea transparenței și asigurarea accesului la informațiile cu caracter public	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Crearea serviciilor de relații cu publicul și a serviciilor de presă (în instituțiile în care asemenea servicii nu există); ▪ elaborarea și aplicarea Regulamentului cu privire la drepturile și obligațiile funcționarilor în procesul de furnizare a informațiilor oficiale și publicarea de către instituția publică a unui raport anual privind asigurarea accesului la informații cu caracter public; ▪ lansarea paginilor WEB a autorităților și instituțiilor publice care nu dispun de ele; ▪ standardizarea cerințelor față de paginile WEB existente ale autorităților și instituțiilor publice, în particular, stabilirea unei liste minime obligatorii de informații despre activitatea instituțiilor pentru plasarea pe pagina WEB, stabilirea unor termene unice de actualizare a informațiilor, etc.; ▪ instituirea unor sisteme informatice de recepționare și de alegere a ofertelor pentru achizițiile publice (licitații electronice); ▪ publicarea de către instituțiile publice (inclusiv pe paginile WEB) a următoarelor informații: <ul style="list-style-type: none"> — proiectele de acte normative elaborate în cadrul instituției (cu cel puțin 30 zile până la ...) — rapoartele privind activitatea instituției; — rezultatele controalelor efectuate de conducerea instituției și alte organe abilitate; — modul de funcționare a instituției și atribuțiile exacte ale acesteia; — bugetul și modul în care sunt cheltuiți banii publici (venituri și cheltuieli pe categorii și articole); — modul de numire în funcție a conducătorilor, de angajare a funcționarilor și de concediere a acestora; — planurile de activitate; — deciziile care se iau în diverse chestiuni; — achizițiile publice efectuate și cele preconizate; — concursurile pentru suplinirea posturilor de lucru; — măsurile luate față de funcționarii asupra cărora există plângeri sau denunțuri privind comiterea faptelor de corupție; — soluționarea petițiilor. ▪ instituirea unor norme transparente și obiective de promovare și evaluare a funcționarilor; ▪ organizarea unor activități independente de audit; ▪ realizarea unor dări de seamă publice (cu participarea reprezentanților mass-media, societății civile și ai altor instituții publice), ▪ conlucrarea cu societatea civilă în proiectarea activității și la luarea deciziilor, în special a celor strategice și de importanță socială deosebită.
2.	Cultivarea eticii funcționarilor publici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elaborarea, aplicarea și monitorizarea respectării codului de conduită (codului etic) al funcționarilor publici; ▪ includerea mențiunilor privind obligația de respectare a codului de conduită în contractul de muncă; ▪ aducerea codului de conduită la cunoștința publicului prin afișare în incinta instituției, plasare pe pagina WEB, precum și mediatizare în presa scrisă, prin intermediul posturilor de radio și televiziune; ▪ tipărirea și diseminarea materialelor promoționale cu elemente de cultivare a eticii funcționarilor publici (leaflets-uri, pancarte cu imagini sugestive și enunțuri educative).
3.	Prevenirea și soluționarea conflictelor de interese	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Familiarizarea funcționarilor cu prevederile legale în materie de conflict de interese (seminare, training-uri); ▪ stabilirea domeniilor din cadrul instituției publice în care pot apărea conflicte de interese; ▪ instituirea unor sisteme și proceduri de soluționare a conflictelor de

		<p>interese;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ elaborarea și propagarea permanentă a unor îndrumări privind declararea conflictului de interese adresate funcționarilor din instituție; ▪ includerea mențiunilor privind declararea conflictului de interese în codurile etice; ▪ atenționarea permanentă a funcționarilor privitor la obligația de a declara existența unor conflicte de interese; ▪ documentarea integrală a declarațiilor privind conflictele de interese și înregistrarea tuturor acțiunilor luate în legătură cu acestea; evidența ? ▪ revizuirea și actualizarea periodică a procedurilor referitoare la conflictul de interese și mecanismele de control intern a instituțiilor publice.
4.	Familiarizarea temeinică cu prevederile legale referitoare la corupție	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Difuzarea textelor actelor normative anticorupție; ▪ participarea funcționarilor la diverse seminare în materie anticorupție desfășurate cu suportul ONG; ▪ organizarea unor lecții de perfecționare profesională a funcționarilor în subiectul normelor legale referitoare la corupție; ▪ includerea cerinței de a cunoaște dispozițiile privitoare la corupție la atestarea cadrelor sau alte acțiuni de acest gen.
5.	Promovarea consecventă a unei politici de cadre axată pe integritatea și incoruptibilitatea funcționarilor publici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Angajarea prin concurs public și transparent a candidaților la funcțiile din instituțiile publice; ▪ stabilirea unor criterii profesionale clare și exacte de selectare a candidaților într-o funcție publică; ▪ includerea în contractul de muncă a funcționarilor a prevederilor despre angajamentele și responsabilitățile pentru eventualele fapte de corupție; ▪ stabilirea obligației exprese pentru personalul de conducere al instituțiilor publice privind prevenirea și contracararea cazurilor de corupție ale subalternilor; ▪ evaluarea capacităților funcționarilor publici în contextul integrității și incoruptibilității, și stimularea explicită (prin anunțarea temeiului pentru care se face premiarea persoanei respective) materială și morală a funcționarilor incoruptibili; ▪ utilizarea în unele instituții de drept a testului poligraf (detectorului de minciuni) în cazurile când există suspiciuni privind acte de corupție.
6.	Crearea unor mecanisme de sesizare anonimă a actelor de corupție	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elaborarea și adoptarea Legii cu privire la avertizorul de integritate în cadrul administrației publice și serviciilor publice. ▪ Punerea la dispoziția publicului a liniilor telefonice (inclusiv a celor de poștă electronică (e-mail)), precum și a unei rubrici special rezervată pe pagina WEB pentru a formula plângeri referitoare la fapte de corupție în rândul funcționarilor instituției publice; ▪ Instalarea unor boxe (lădițe) în incinta instituției publice, la care cetățenii pot pune sesizări referitoare la actele de corupție săvârșite de funcționari instituției; ▪ Plasarea în incinta instituțiilor a unui panou cu numărul de telefon specializat al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și la care cetățenii pot sesiza acest organ de drept despre actele de corupție comise de funcționarii din instituția publică;
7.	Evaluarea sistematică a nivelului de corupție	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Testarea (chestionarea) funcționarilor publici în contextul rezistenței la corupție și aplicarea operativă a măsurilor disciplinare în cazurile în care s-au constatat încălcări ale prevederilor legale și normelor interne; ▪ sondarea opiniei funcționarilor cu privire la aspectele negative din activitatea profesională; ▪ identificarea și monitorizarea locurilor de muncă, posturilor și categoriilor de personal vulnerabile din punct de vedere al riscurilor de corupție.
8.	Debirocratizarea instituțiilor publice și eficientizarea	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Simplificarea procedurilor de examinare a cererilor sau altor solicitări ale cetățenilor adresate instituțiilor publice; ▪ reducerea numărului de persoane însărcinate a soluționa o cerere;

	managmentului de personal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ conlucrarea între diverse instituții publice în scopul de a evita dublarea activității acestora; ▪ micșorarea numărului de acte solicitate beneficiarilor pentru soluționarea cererilor; ▪ punerea la dispoziția cetățenilor a unor ghiduri în care să fie reflectate clar și succint procedura, termenele, actele necesare, temeiurile juridice și alte condiții necesare soluționării cererii; ▪ crearea unor servicii de consultanță în cadrul instituțiilor publice, care ar oferi informația necesară și ar sprijini cetățeanul, iar în cazul în care astfel de servicii există - eficientizarea lor; ▪ automatizarea procesului de activitate prin dotarea instituției cu tehnică modernă și crearea rețelelor informatice interne (Intranet); ▪ crearea unor modalități automatizate de interacțiune cu cetățenii.
10.	Colaborarea cu organizațiile neguvernamentale specializate în prevenirea corupției	<p>ONG specializate în prevenirea corupției sunt în măsură de a oferi consultanță și asistență instituțiilor publice sub diverse aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ să desfășoare seminare, training-uri de familiarizare a funcționarilor cu dimensiunile corupției, consecințele economice, politice și sociale ale acestui fenomen, prevederile legale referitoare la corupție, etc.; ▪ să participe la acțiunile de cultivare a eticii profesionale, sub aspectul integrității anticorupție; ▪ să ofere literatură științifică și metodică în materie de prevenire a corupției; ▪ să efectueze evaluarea nivelului de corupție în instituțiile publice sau să acorde suport instituțiilor în acest proces; ▪ să acorde consultanță competentă la elaborarea măsurilor de prevenire a corupției în instituții; ▪ să contribuie la depistarea verigilor mai vulnerabile față de corupție; ▪ să organizeze campaniile de propagandă anticorupție și să ofere material propagandistic în domeniu.
11.	Participarea la campanii educaționale anticorupție	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Susținerea realizării cercetărilor sociologice ale organizațiilor specializate în subiectul percepției corupției pentru obținerea unui tablou în dinamica a dimensiunii fenomenului corupției; ▪ introducerea în dezbaterile publice a unor indicatori de măsurare a corupției evaluați în baza cercetărilor sociologice la tema vizată; ▪ diseminarea rezultatelor cercetărilor sociologice cu ajutorul unor conferințe de presă, mese rotunde, emisiuni la radio și televiziune; ▪ participarea instituțiilor publice la realizarea unei campanii incitative de descurajare a comportamentelor corupte în sectorul public cu elogiarea incoruptibilității și a funcționarilor onești.

“20” iulie 2007